

ESQUERRA AL GOVERN

**LA SEGURETAT
QUE ESPERAVES**

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA 2003
**PROPOSTES SECTORIALS
DE SEGURETAT I JUSTÍCIA**

1. La seguretat com a concepte integral

La seguretat és un dret fonamental i inalienable que ha adquirit un especial relleu, reflectit en els mitjans de comunicació, per diverses iniciatives polítiques endegades en aquest àmbit. El concepte seguretat, però, és més ampli que l'estrictament relacionat amb l'àmbit policial o judicial i s'estén, també, a la seguretat civil, a l'educació, a la promoció de nous valors cívics i, sense ser menys importants, a les polítiques de cohesió social.

Aquesta amplitud de concepte queda palesa en la multitud d'aspectes que tenen transcendència social en la vida de les persones i que estan relacionats amb la seguretat (seguretat en els espais públics, a les llars; seguretat econòmica a través de l'estabilitat laboral; seguretat a través d'un sistema educatiu amb igualtat d'oportunitats i uns serveis socials i prestacions dignes per no generar incertesa, seguretat dels aliments que ingerim...). En definitiva, la seguretat és quelcom aplicable a tots els àmbits de la quotidianitat de les persones.

Avui la seguretat ciutadana torna a formar part de l'agenda política en un lloc ben destacat. És una prioritat amb la mateixa importància que l'atur o el terrorisme; apareix associada a nous fenòmens (immigració, noves tecnologies,...) i, a nivell sociopolític és una matèria d'enfrontament electoral.

2. La situació de la seguretat a Catalunya

La seguretat ciutadana s'ha convertit al nostre país en una de les principals inquietuds socials. Ha irromput amb força a la agenda política i mediàtica en els darrers temps. No en va, els indicadors fiables de què es disposa revela que la seguretat a Catalunya ha empitjorat en els darrers anys, especialment des de l'any 2000. Ho demostren les dades de l'Enquesta de Seguretat Pública realitzada per la Fundació Bosch i Gimpera de la U.B (a partir dels índex de victimització, tot i que s'estima que només el 50% de la població victimitzada ha denunciat els fets ocorreguts) i les dades de la fiscalia (l'any 2001, 30.000 casos més que el 2000), amb especial incidència en àmbits territorials com l'àrea metropolitana de Barcelona i el Camp de Tarragona, a pesar que és difícil escatir la autèntica realitat i geografia de la delinqüència.

No obstant, transcorreguts gairebé vint anys des de la creació del cos de Mossos d'Esquadra com a policia territorial, a Catalunya encara no hi ha definit un model clar de seguretat pública, persistint una diversitat de cossos policials sense competències prou delimitades ni prou coordinats entre ells, el que comporta sovint duplicitats de funcions i actuacions en uns mateixos àmbits sense la connexió necessària.

La situació de provisionalitat que es produeix a Catalunya fins que no acabi el desplegament territorial acordat l'octubre de 1994, ha contribuït a la degradació de la seguretat i l'ordre públic per una mala planificació del model de substitució, oscil·lacions en el calendari i nul·la corresponsabilització per part del govern de l'Estat, incapaç d'aturar el replegament fàctic dels CFSE.

La Generalitat no ha sabut o no ha pogut garantir que el govern del PP dotés adequadament les plantilles de CPN i Guàrdia Civil, el que provoca una clara

sensació de desatenció a una part important del territori on el cos de Mossos d'Esquadra no es troba desplegat encara.

El Parlament de Catalunya, a instàncies d'ERC, ha demanat que en l'àmbit de la seguretat pública a Catalunya, les dotacions policials s'ajustin a una ràtio global de 4,5 policies per cada mil habitants (ara situada poc per sobre del 3x1000).

La proposta per a la seguretat pública catalana que planteja ERC no es basa només en una qüestió de competències o d'autoritat, o bé de jerarquia policial, sinó també en la definició clara i seriosa d'un model de seguretat radicalment diferent del que ha caracteritzat la tradició espanyola en aquest camp. El model català proposat per ERC es fonamenta en una policia civil, de base descentralitzada, plenament professionalitzada, vinculada a l'administració de justícia i al servei dels ciutadans i dels seus drets, com correspon en un marc democràtic.

Per a la propera legislatura, ERC formula amb caràcter prioritari les tres propostes següents:

- Comandament únic dels cossos i forces de seguretat actuant a Catalunya.
- Culminació del model policial i acabament del desplegament en el període 2003-2007, que comporta:
 - accelerar provisionalment l'arribada del desplegament a les "zones calentes": Camp de Tarragona, comarques metropolitanes de Barcelona etc.
 - mantenir el criteri de reserva de quota del 15% per l'ingrés d'efectius procedents dels CFSE al cos de Mossos d'Esquadra.
- Creació d'una Comissió catalana de seguretat, de naturalesa interdepartamental (ensenyament, PTOP, serveis socials) i elaboració per part d'aquesta d'un Pla de seguretat pública anual, amb les directrius i polítiques a desenvolupar en funció dels riscos previsibles, emergències, seguretat viària etc.

Altres propostes d'ERC en aquesta matèria són:

- Assumpció per part de la PG-ME de totes les atribucions d'una policia ordinària i integral: revisió del protocol de col·laboració en matèria antiterrorista i intervenció en les competències extra i supracomunitàries reservades als CFSE (ports, aeroports, fronteres, mar, crims arran escala, ciberespai)
- Participació del cos de Mossos d'Esquadra en tots els organismes europeus en matèria policial: Interpol, Acord de Schengen, execució de l'euroordre etc.
- Nova Llei de Seguretat Pública
 - que harmonitzi la llei de policies locals i la de mossos d'esquadra.

- definició d'un nou sistema d'autoritats i redefinició de les Juntes locals de seguretat, presidides pels alcaldes, com a organismes de coordinació executius.
 - accés conjunt a la informació (més recursos per sistemes de bases de dades i sistemes de comunicació conjunts).
 - delimitació de competències entre els cossos.
- Revisió del procés de selecció i formació dels aspirants a mosso: incorporació de facultatius, administratius i tècnics.
 - Creació de l'escola de comandaments i potenciació de la formació bàsica i especialitzada a l'Escola de Policia de Catalunya.
 - Nova política de recursos humans, a partir de destinar els efectius preferentment a tasques exclusivament policials i de proximitat.
 - Traspàs immediat al Govern de la Generalitat de totes les competències en matèria de seguretat pública i privada, així com el control de les armes de foc, la seguretat i gestió de l'espai aeri i marítim, i el control de les fronteres i duanes.
 - Retirada total dels CFSE i redistribució del personal excedent en els territoris amb plantilles incompletes, compliment del catàleg de personal fins a la finalització del desplegament.
 - Institució del Consell de Seguretat de Catalunya.
 - Elaboració i aplicació d'un pla de carrera professional que reculli tots els graus de l'escalafó de la Policia de Catalunya, amb homologació amb les corresponents titulacions acadèmiques.
 - Investigació en matèries formatives que permetin aplicar els mitjans més moderns en cada matèria, i estades de preparació professional a l'estranger.

3. Desenvolupar i coordinar les policies locals

Es necessària la coordinació de les policies locals des del Departament de Justícia i Interior, d'acord amb els principis de seguretat integral i d'optimització de recursos i funcions. Per altra banda, cal assegurar que totes les policies locals rebin la formació i els cursos de reciclatge pertinents a l'Escola de Policia de Catalunya. A més, cal procurar que el desplegament dels Mossos d'Esquadra no signifiqui un menysteniment del paper de les policies locals, sinó que tots dos cossos es complementin sobre el territori.

Les propostes d'ERC són:

- Reforçament del paper dels alcaldes com a primera autoritat local en la coordinació de l'ordre públic i la seguretat ciutadana. Potenciació de les Juntes de Seguretat Local.
- Creació d'un registre únic d'agents de la Policia de Catalunya.

- Unificació i homologació d'uniformitat, armament i material per a totes les Polícies Locals.
- Dotació de material i personal adequades a les contingències específiques de cada municipi.
- Millora de la coordinació existent entre les policies locals i el cos de Mossos d'Esquadra, especialment en aquells territoris on es produeix el desplegament, mitjançant les taules de coordinació, tal com ja preveu la llei.
- Obligació efectiva per a tots els ajuntaments per tal que els seus agents de policia local siguin formats a l'Escola de Policia de Catalunya, inclosos aquells que vinguin dels CFSE.
- Tractament específic de les àrees metropolitanes en quant a la coordinació de les policies locals.

4. Més control públic sobre la seguretat privada

ERC aposta per un model públic de seguretat, i per tant, el paper de la seguretat privada ha d'estar sotmès al control dels poders públics i destinat a l'execució d'unes funcions perfectament delimitades i controlades. Les administracions públiques han de vetllar especialment perquè totes les tasques de vigilància i seguretat privada es canalitzin a través de les empreses homologades del sector.

Malgrat l'augment de les inspeccions practicades, es segueixen detectant insuficiències en el marc legal i la reiteració de fets irregulars que cal eradicar completament, com episodis d'agressions físiques o d'accés de menors a locals públics.

ERC proposa en l'àmbit de la seguretat privada:

- Traspàs al govern de la Generalitat de totes les competències en matèria de seguretat privada.
- Compliment estricte del decret 272/95 que estableix la inspecció i el control de les empreses de seguretat privada.
- Regulació legal de la figura del vigilant de discoteca i sales de festa.
- Reforçament de la Unitat Central de Seguretat Privada i de la Brigada de Joc i Espectacles dels Mossos d'Esquadra.
- Increment de les actuacions de comprovació de la titulació específica exigible al personal que treballa en el sector de la seguretat.

Consideracions sobre el projecte de Llei de Seguretat Pública de Catalunya

La reforma legislativa del sistema de seguretat pública de Catalunya és una necessitat que ERC fa temps que reclama. Aquesta ha de servir per posar al seu lloc una seguretat pública que presenta mancances, però sobretot, ha d'articular-la com a quelcom propi, tan propi com la llengua o la política econòmica. Per assolir aquestes fites calen dues polítiques clares: la millora del servei que presta la policia de Catalunya, entesa aquesta com la tasca desenvolupada pels mossos d'esquadra i les policies locals; i l'assumpció del concepte "d'uniformes propis" (proper+eficaç+propi), per part de les forces polítiques i la ciutadania.

El comandament dels CFSE és una qüestió que no es pot defugir i que ha de ser reivindicat i assumit. A Catalunya, ha de ser la Generalitat, és a dir, el govern escollit lliurement pel poble català, qui dirigeixi totes les forces d'ordre públic per a garantir, entre d'altres qüestions, un procés de desplegament ordenat que impedeixi les mancances en la seguretat que es donen en les zones de proper desplegament dels mossos d'esquadra. En aquesta línia, cal impedir que el govern de l'Estat utilitzi els CFSE de forma partidista, especialment per a crear la imatge de *kale borroka* a la catalana; en aquest sentit, només cal recordar la intervenció del CNP a la UAB o a les manifestacions antiglobalització a Barcelona.

El comandament dels CFSE assegura un millor traspàs de competències, una millor transmissió d'informació entre cossos policials, i per tant, un millor servei al conjunt de la ciutadania. Políticament, garanteix actuacions d'acord amb la idiosincràsia de la societat catalana, i impedeix buits de seguretat en el procés de desplegament, que són utilitzats pels contraris a un sistema de seguretat propi per atacar-lo i desvirtuar-lo.

L'atenció a les demandes dels municipis, i la presència d'aquests en el procés de desplegament i assumpció de competències no pot deixar-se de banda. El projecte no dona tota l'atenció que mereixen les necessitats dels municipis i de la societat civil. D'altra banda, la Comissió de Policia de Catalunya ha de ser un òrgan paritari i no pot estar en mans d'una sola administració. Les entitats municipalistes i els mateixos municipis han de tenir el màxim grau de responsabilitat en el procés de desplegament i de replegament perquè són els primers afectats pels canvis i els millors coneixedors de les necessitats dels seus municipis.

La presència pròpia de Catalunya en els òrgans internacionals de seguretat, com fa l'Ertzaintza, és absolutament necessari, possible i ineludible. No és acceptable que, com s'anuncia en l'Exposició de motius, la presència del sistema català de seguretat pública en el sistema europeu de seguretat, es faci a través del sistema estatal. És vergonyós que mentre hi ha presència basca en aquests òrgans, Catalunya no es molesti ni en reclamar un mateix tracte, i, a més, no és pràctic ni operatiu, doncs ja sabem per experiència que la informació és donada amb comptagotes als mossos per part dels CFSE.

L'Escola de Policia de Catalunya ha de tenir la màxima importància, no pot ser una "fàbrica de policies", ha de ser un referent internacional en qüestions de seguretat. A ERC ens agradaria veure l'EPC com una universitat de la seguretat que realitza des de la selecció dels futurs agents, fins als màxims estudis sobre seguretat pública.

5. Consideracions sobre les reformes legals anunciades pel govern estatal en matèria de seguretat i justícia

1. La filosofia de fons que inspira el paquet de reformes anunciat pel govern del PP pretén vincular major seguretat amb enduriment de les penes. O dit d'altra forma, planteja que la restricció de drets i l'augment de la repressió són necessaris per aconseguir més ordre i pau social. **En un context de precampanya, les referències a la seguretat i la mà dura contra la delinqüència permet al govern desviar l'atenció de l'opinió pública d'altres deficiències de la seva gestió.**

2. L'alternativa no és negar o tractar de minimitzar el problema de la seguretat. Es tracta d'una realitat que ha de ser combatuda amb eficàcia, emprant tots els instruments de que disposen els poders públics.

La política de seguretat no pot ser un monopoli de la dreta. L'esquerra ha de reivindicar la seguretat com un dret per a tots els ciutadans.

Per a ERC la seguretat és quelcom aplicable a tots els àmbits de la quotidianitat de les persones. Per tant, ERC com a partit de govern, no deixa de banda cap aspecte de la nostra vida fora d'aquest concepte de "seguretat integral" a que tenim dret totes les persones. La seguretat és també una noció progressista en tant que respon a les necessitats i drets de les persones que ha de ser garantida per les institucions.

3 Cal recordar que el Parlament de Catalunya ha aprovat la **Moció 154/VI, sobre política seguretat ciutadana**, a instàncies d'ERC (s'acompanya com annex), que coincideix parcialment amb algunes de les mesures que proposa ara el govern del PP.

En la resolució aprovada, es demanava l'adopció d'un seguit de mesures amb els següents propòsits:

- combatre la delinqüència organitzada i la petita delinqüència habitual i multireincident.
- pal·liar la sensació d'inseguretat i d'impunitat cada vegada més estesa entre la ciutadania.
- rendibilitzar l'efectivitat de l'acció policial quant a la detenció i posada a disposició judicial dels delinqüents.

Respecte a la modificació del marc legal, es demanava la modificació del Llibre III del Codi Penal amb l'objecte de:

- **transformar en delicte les faltes reiterades contra el patrimoni o contra l'ordre socioeconòmic.**
- **incorporar els criteris d'habitualitat, professionalitat i multireincidència.**
- considerar associació il·lícita l'organització o concert de persones per a delinquir contra la propietat a través de **bandes o grups.**
- tipificar com a delicte les activitats cibernètiques relacionades amb la vulneració de la confidencialitat de dades informàtiques, els fraus o falsedats relacionades amb la informàtica, la difusió de continguts il·legals i d'obres protegides.

Ahora, es demanava la modificació de la Llei d'Enjudiciament Criminal per a:

- revisar la institució de la **presó provisional** i de les mesures d'assegurament personal dels presumptes infractors per evitar la reincidència en el delictes i llur elusió de l'acció de la justícia.
- protegir de manera adequada les víctimes de delictes violents en tots els processos penals

4. Davant del plantejament defensat pel PP, cal oposar una idea molt clara en dret penal: la prevenció de la delinqüència no depèn tant de la severitat de les lleis com del fet que l'Estat aconseguixi un control dels delictes. Per a aquest control el que sí que és necessari és l'existència de mitjans suficients i ben dotats, tant a nivell de policia com de jutjats i tribunals. **Creure que això es pot substituir a través d'una pura i simple reforma de la llei resulta completament equivocat.**

Disposar de mitjans comporta necessàriament invertir més diners en mitjans humans i materials dels cossos policials i de l'administració de justícia, però ha de comportar també més despesa en Estat social.

Per aquest motiu, a la moció esmentada es demanaven també "actuacions preventives i interdepartamentals del Govern de la Generalitat en l'àmbit:

- dels grups de risc social (joves, menors, famílies desestructurades)
- de les persones immigrants i en especial dels menors estrangers en situació de desemparament, en un alt percentatge, amb dependència d'inhalants
- de les noves formes de consum de droga (cocaïna, inhalants i drogues de disseny)
- de l'educació cívica i dels centres educatius catalans
- dels conflictes de resolució amistosa, com els de caràcter privat entre veïns
- dels serveis socials."

Cal incidir especialment en la **defensa i promoció dels valors cívics**, atès que el seu actual retrocés incideix directament en la comissió de faltes. Paradoxalment, tot i la disminució de delictes greus, l'augment de faltes i el seu elevat grau d'impunitat incrementa la sensació d'inseguretat ciutadana.

A més, la sensació d'inseguretat es veu incrementada per la percepció social d'un augment de les actituds incíviques que semblen no ser objecte de preocupació per part de les autoritats. És essencial promoure les actituds cíviques en totes les activitats socials de l'individu, així com tipificar i perseguir els comportaments incívics.

D'altra banda, és necessari apostar també per les **alternatives a la presó** com els arrests de cap de setmana, els treballs en benefici de la comunitat o les multes econòmiques. Cal recordar, però, que entre les mesures proposades pel govern del PP hi ha precisament la supressió dels arrests de cap de setmana.

5. Les noves mesures evidencien el fracàs estrepitós de la llei d'estrangeria aprovada pel PP, una llei que havia d'evitar l'efecte crida i facilitar l'expulsió

administrativa dels estrangers en situació irregular, però que a la pràctica s'incompleix sistemàticament.

La immigració irregular creix a ritme exponencial, la gestió de l'Estat és profundament incompetent (control de fronteres, inspecció laboral, etc). La major part d'ordres d'expulsió no s'arriben a complir mai perquè no hi ha convenis amb els països d'origen, i fins i tot els tràmits administratius dels expedients amb proposta d'expulsió s'acaben arxivant perquè caduquen als sis mesos del seu inici sense haver-se conclòs.

6. La reforma comportarà augmentar els obstacles perquè una delinqüència anomenada greu, que és la castigada amb una pena superior als cinc anys, accedeixi al tercer grau i a permisos de sortida. El fet que se n'obstaculitzi la sortida crearà perjudicis molt injustos. A més, es suspèn la decisió del jutge si el fiscal presenta recurs.

Especialment delicada serà la situació que es crearà a l'interior de les presons per les restriccions a l'obtenció del tercer grau i el retall de facultats dels jutges de vigilància penitenciària.

7. Per últim, pel que fa als delictes de terrorisme, l'increment de penes 30 a 40 anys suposa la cadena perpètua de facto. D'altra banda, no hi ha hagut cap comprovació tècnica rigorosa del fet que posar el límit en 40 anys compleixi millor la finalitat de compliment efectiu que si fos 30, com ja contemplava el Codi Penal de 1995. Així mateix, la reforma plantejada restringeix greument les possibilitats de reinserció.